

Hot och våld i människovårdande yrken

stefan sandström

www.spfab.se

Autonoma nervsysteme

- **Parasympatiska NS**

- Kroppen i relativ vila
- Ingen stress

Lågaffektivt

Low Arousal Approach
Andrew McDonnell, 2010

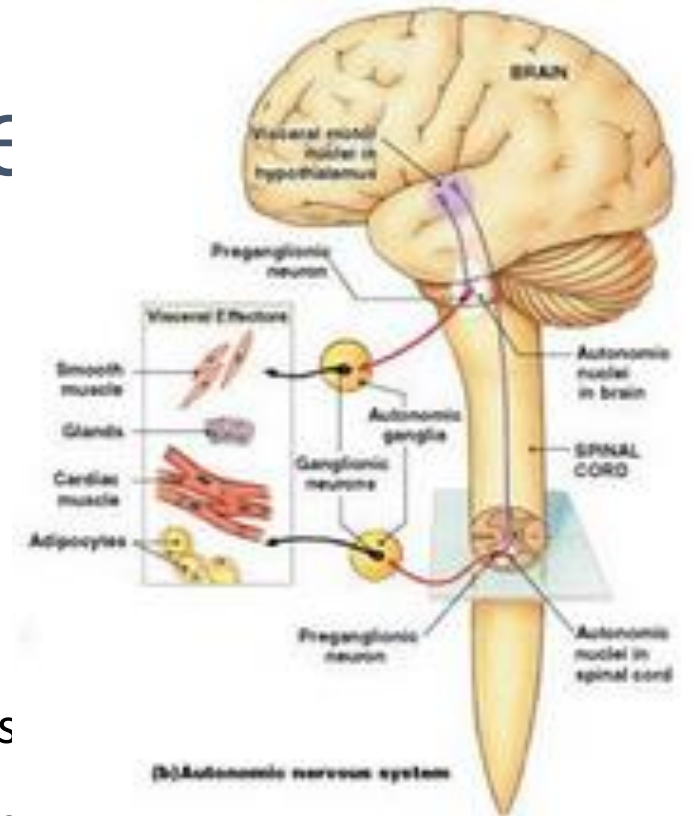

- **Sympatiska NS**

- Fysisk och psykisk
- Kamp och flykt

Högaffektivt

- Ilska
- Skräck
- Ångest
- Stress

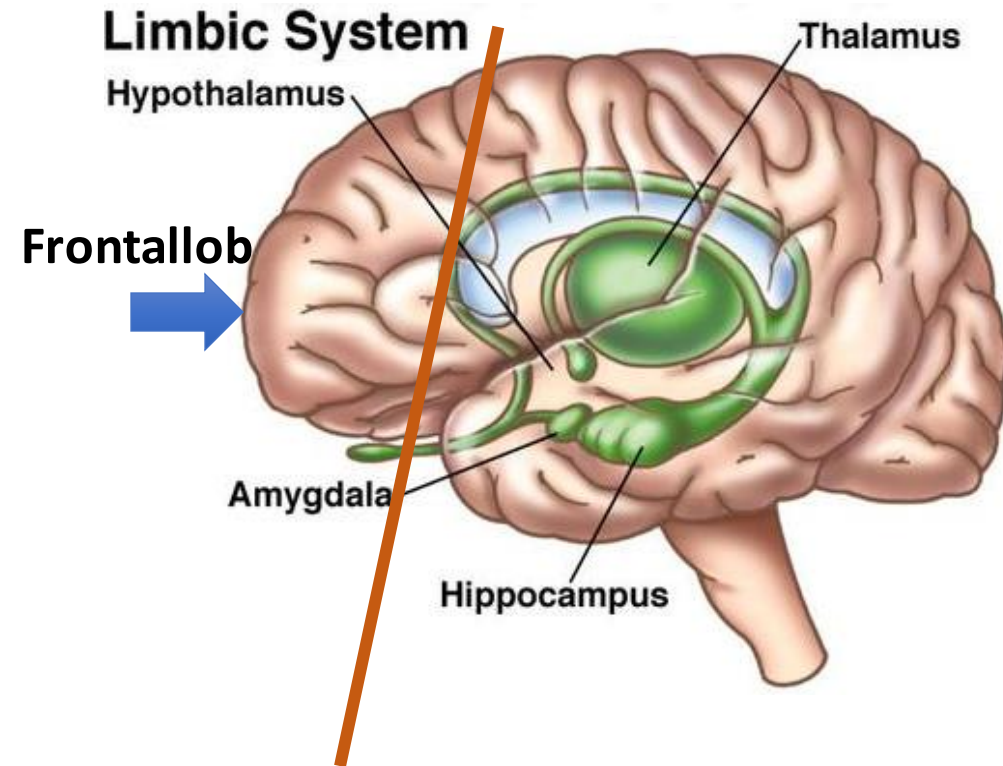

(b) Autonomic nervous system

Sympatikusaktivering

Upplevelse -> Inkommande sinnesintryck -> Thalamus -> Amygdala

- Amygdala ger känslomässiga respons till situationen
 - Stresshormoner: adrenalin, noradrenalin, kortisol
 - ilska
 - skräck
- Noradrenalinet försvagar nervbanan från limbiska systemet till frontalloben.
 - Kognitiv försämring
 - Känslomässig primitivisering

Paranoiskt konfliktmönster

- **Reaktion på:** Hot
- **"Het potatis":** Rädsla
- **Mekanism:** Vara tuff/ skrämman
 - trappa upp aggressivitet över rädsla
- **Dynamik:** paranoisk

Upptoppning genom att skrämman.

Nedtrappning genom trygghet.

Sadistiskt konfliktmönster

- *Reaktion på: 'Svaghet'*
- *"Het potatis": Vanmakt*
- *Mekanismer:*
 - Söker dominans över 'svaga', underkastar sig 'starka'.
 - Söker gränser
- *Dynamik: Sadomasochistisk*

Upptrappning genom att visa svaghet/vara undfallande.

Nedtrappning genom tydlig gränssättning.

Narcissistiskt konfliktmönster

- *Reaktion på:* upplevelsen av kränkning
- *"Het potatis":* Skam, värdelöshet, bristande självkänsla.
- *Mekanism:* Hävda sin "storhet" aggressivt
- *Dynamik:* narcissistisk

Upptäppning genom kränkning eller förringande.

Nedtrappning genom korrekt och respektfullt beteende.

Rättshaveristiskt konfliktmönster

- *Reaktion på:* Förnekande
- *"Het potatis":* Verklighetsuppfattning. (Vem har rätt?)
- *Mekanism:* Samlar på sig 'oförrätter' och 'exploderar'.
- *Dynamik:* Paranoid, narcissistisk och schizoid.

Upptrappning genom förnekande, defensivt agerande.

Nedtrappning genom korrekt bemötande, respekt.

Instrumentellt konfliktmönster

- *Reaktion på:* Brist.
- *"Het potatis":* Vara en 'loser'.
- *Mekanism:* Använder våld & hot för att få det man vill ha.
- *Dynamik* Psykopatisk.

Mönstret hanteras genom att ge efter då man är i underläge och sedan vidta åtgärder (polis m.m.)

Bemötande i konfliktsituationer

- **Inbjud till:**

- Trygghet
- Respekt
- Delaktighet

- **Undvik att vara:**

- Skrämmande
- Kränkande
- Maktfullkomlig

- *Särskilda förhållningssätt gäller vid bemötande av sadistiska konfliktmönster.*